

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Poetiske Skrifter I

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter I", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter I*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. 292. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-oehl01val-shoot-idm139633868996480.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter I

MINDRE DIGTE

Om Oehlenschlägers Lyrik se især *Vilhelm Andersen*: »Guldhornene« (1896), og »Adam Oehlenschläger. Et Livs Poesi. Eftermæle« (1900), *Oluf Friis*: »Naturbesjæling («Indføling») hos Oehlenschläger i hans romantiske Periode« (Edda XI, 1919, S. 55), *Olaf Hansen*: »Oehlenschlägers Digte 1803« (1902).

3

Freyas Rok. Affattelsestid: Foraar 1802; trykt første Gang i den nordiske Fortælling »Erik og Roller« (1802), som Oehl. kasserede efter Mødet med Steffens, men hvoraf de første 12 Ark findes i Rentryk paa Det kgl. Bibliotek, senere udg. af V. Biering 1897 (»Erindringer«, Pragtudgaven 1850, S. 178 og 193). Overskriften stammer fra Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1804« (1803), hvor Oehl. optog fire Digte fra »Erik og Roller«.

- *Freyas Rok* Stjernebilledet Orions Bælte. 4*Biarke-Maal*. Se Noten til det foregaaende Digt.

- Digtet har kun Navn tilfælles med det berømte Oldkvad. Versemaal og Strofebygning stammer fra »Kong Regners tredie Vise« i P. Syvs Kæmpeviser-Udgave, 1695, Fjerde Part, V, S. 431 ff., hvortil Syv knytter følgende Bemærkning: »Dette slags vers er kaldet Krakemal og < Bjarkamal af Paafinderne / eller at 293 det er gjordt efter dend maade / som Bjarkamal«. Benyttes senere af Oehl. i »Vaulundurs Saga«, »Stærkodder«, »Helge«, »Ørvarodds Saga«. (Sml. Ida Falbe-Hansen: »Øhlenschlägers nordiske Digtning«, 1921, S. 71). En af Oehl. komponeret Melodi til Digtet findes i hans »Melodier til Digte af forskellige Forfattere«, udg. af A. P. Berggreen 1857.

Birtingsbad oldn. birtingr: Kamp, Blodbad. Glosen findes hos Syv i Krakumál-Oversættelsen.

Rota en af Valkyrierne; forekommer i Ewalds »Balders Død«.

gunge runger, giver drønende Genlyd.

6

Hakon Jarls Død. Digtene S. 6-48 er skrevet i Sommeren og Efteraaret 1802 og tryktes første Gang i »Digte«, 1803 (dvs. December 1802). Rækkefølgen af de enkelte Digte er Originaludgavens. - *Hakon Jarls Død*. Emnet fra Snorre: Olaf Trygvesøns Saga, Kap. 47-49; Sønneofringen fortælles i Kap. 42 ved Slaget i Hjörungavaag.

7

Rota se Note til S. 4.

Litanier Bodssalmer, indledede med Kyrie eleison (Forbarm dig, Herre!).

Gaulaae Guledalselven.

8

Asa Hermod Gudernes Sendebud.

Hvi bliver du bleg og sort som Jorden Snorre, Kap. 49: »Hvi er du saa bleg, men stundom sort som Jord?«

9

De gamle Guders brogede Vrimmel Udtrykket minder om et tilsvarende i Goethes Ballade »Die Braut von Corinth« (»der alten Gotter bunt Gewimmel«); Tankegangen i sidste Strofe er paavirket af Schillers Digt »Die Götter Griechenlands«.

10

Løveridderen. Emnet fra Folkevisen om »Løwens og Kong Tiderichs Kamp imod Lind-Ormen« (Syv, Første Part, XIII, S. 81; Danmarks gamle Folkeviser No. 9). Handlingen følger Folkevisen nøje; nyt er kun det fra nordisk Mytologi hentede Navn paa Kongens Fæstemø: Fylla. Verseformen er den italienske Ottave rime. *Kong Didrik* Folkevisernes Didrik af Bern.

294

11

Klodden Sværdhæftets Knap. Brad Jagtbytte, Steg.

12

Kong Sigfred Kong Sigfred, der fældes af Lindormen, kendes kun fra Visen om »Kong Didrik og Løven«.

16

Ellehøien er en Gendigtning af »Elverhøj«-Visen (Syv, Anden Part, IX, S. 170; Danm. gi. Folkeviser Nr. 46). Verseformen er Terziner; Rimstillingen meget fri.

19

mod nedslaaet, bedrøvet; her nærmest i Bet. modfalden.

Vogt unge Kiempe dig Da Oehl. i 1824 optog »Ellehøien« i sine samlede Digte (III, 1823 dvs. Februar 1824, S. 45), tildigtede han en rationalistisk Epilog, der af Digtet uddrog en Advarsel mod at sove ude, naar Duggen falder (!), og som ender:

Kiært Barn og ukiært Barn har mange Navne.
Før nævntes *Alf og Ellepige* Trolden,
Nu kaldes han *Forkølelsen* og *Kolden*.

Guldhornene. Se Indl. S. II; Vilh. Andersen: »Guldhornene« (1896), Ida Falbe-Hansen: »Guldhornene og »Guldhornene«« (»Øhlensehlægers nordiske Digtning«, 1921, S. 125). Digtets Tilblivelseshistorie fortælles i »Erindringer« I, S. 187-188. - Det første Guldhorn fandtes ved Gallehus ved Møgeltønder 1639 af Kniplepigen Kirsten Svendsdatter, det andet tæt ved det førstes Findested 1734 af Bonden Jerk Laursen. Hornene opbevaredes paa Kunstammeret, hvorfra Guldsmeden Heidenreich stjal dem Natten mellem den 4. og den 5. Maj 1802. Da Oehl. skrev sit Digt, var Tyveriet endnu uopklaret.

21

Hrymfaxe Nattens Hest; *Delting* Dagens Fader; *Skinfaxe* Dagens Hest.

24

skalfer handler vilkaarligt, efter eget Forgodtbefindende.

25

Valravnen. Emnet fra Folkevisen om Germand Gladensvend (Syv, Anden Part, II, S. 147; Danm. gi. Folkeviser No. 33). Handlingen er meget frit gengivet; alle Personnavne stammer fra Oehl.; Visens 295 Kongedatter er fra Engeland, hos Oehl. fra Skotland; Samtalen med Eremiten, Mødet mellem Harald og Heksen, der giver ham Fjederhammen, mellem Minona og Hyrdinden samt Slutningsscenen: Minonas Himmelfart er tildigtede. Naar den onde Trolde i Fugleham her kaldes Valravn, skyldes dette Anders Sørensen Vedel og har ingen Hjemmel i de ægte Opskrifter; en Valravn var oprindeligt et ved en andens Ondskab til Ravn omskabt Menneske (Danm. gi. Folkeviser Nr. 60 Valravnen; II, 1856, S. 179-80).

Dække Dæk.

26

Sarpen Glommens højeste Fos; berømt i Slutningen af det 18. Aarh. ved Th. Rosing de Stockfleths naturbeskrivende Digt »Forsøg over Sarpen«, 1777, prisbelønnet af »Selskabet for de skønne og nyttige Videnskaber«. Oehl. kendte vel især Sarpen fra Erik Pauelsens Maleri paa Frederiksberg Slot (»Erindringer«, I, S. 19).

28

Rige Fugl kommer susende Gl. dansk Børneremse (Sv. Grundtvig: »Gamle danske Minder i Folkemunde«, Ny Samling, 1857, S. 145).

linkende haltende.

26

axler sit Skarlagenskind tager sin røde skindforede Kappe over Skulderen.

30

Skiebne's Kiede Udgangspunktet for denne filosofiske Udvikling er Visens Ord (hos Syv) »Hver skal nyde Skæben sin«.

Ei, uden Gud, en Spurv til Jorden falder! Matth. Ev. X, V. 29.

31

Minona Navnet stammer formodentlig fra Ossian, forekommer f. Ex. i »The Songs of Selma«.

Hans . . Hier te slaaer saa fast saa hurtigt.

35

med begierligt Mod Sind, Lyst.

36

Du, som lod Petrus gaae paa Havets Bølge Matth. Ev. XIV, V. 28 ff.

38

Natur-Temperamenter. Læren om de fire Temperamenter dvs. Grundstemninger, som umiddelbart, medfødt behersker Sindet, udvikledes af Oldtidens Medicin paa Grundlag af Læren om Legemets 296 forskellige Vædsker og deres Blanding (temperamentum). Der opstilledes fire væsentlige Følelsesmodsætninger: stærke, mørke og hurtigt skiftende Følelser er karakteristisk for det *koleriske* Temperament; stærke, mørke og langsomt skiftende for det *melankolske*; svage, lyse og hurtigt skiftende for det *sangvinske*; svage, lyse og langsomt skiftende for det *flegmatiske* Temperament. Digtets fire Naturbilleder er hentet fra forskellige Aarstider, men det danner ved sin Stemning en Helhed med tæt forbundne Overgange fra Afsnit til Afsnit.

39

Venus Cypria (lat.) den jordiske, sanselige Elskovs Gudinde. *Philomela* (gr.) Nattergalen.

40

Color Ordet anvendt af Oehl. som Betegnelse for det koleriske Temperament i Analogi med Flegma for det flegmatiske, men betyder i Virkeligheden Farve. I Trykfejlslisten til enkelte Exemplarer af »Digte«, 1803, er det rettet til *Cholera* [= Galde].

Det gamle Rige Guldalderen, som afløstes af Titanernes Oprør.

41

Melancholie. Digtets metriske Forbillede er E. Stockmanns af Brorson oversatte Salme »Gud skal alting mage« (Psalmebog for Kirke og Hjem Nr. 25). Sml. Disciplenes JubekHymnus i »Jesus i Naturen« (nærværende Udg. S. 214).

43

Flora (lat.) Blomsternes Gudinde. *Boreas* (gr.) Nordenvinden.

44

bøgende brølende.

45

kun stamme Originaludg. og senere Udg. har: *kan stamme*; Rettelsen skyldes J. L. Heiberg (»Et Hundrede lyriske Digte af den danske Litteratur«, 1842, S. 272). *Rungsted* sigter til Ewalds Ophold i Rungsted Kro 1773-1775 (Digtet »Rungsteds Lyksaligheder«). *de gamle og gothiske Mure* Ewald ligger begravet ved Trinitatis Kirke i København (indviet 1657!)

46

Oldingen ved Werthers Grav. Først i sit nittende Aar læste Oehl. Goethes Roman »Werther« 297 (1774). »Sander [d. e. Skuespilforfatteren Chr. Levin Sander (1756-1819)] laante mig nogle af Goethes Værker, med faderlig Advarsel om Forsigtighed, som om det havde været Krudt og Kugler, eller giftige Medikamenter, der ligesaa let kunde skade, som gavne; og med stor Nysgierrighed bragte jeg Werthers Leiden og Gotz von Berlichingen med hjem.« (»Erindringer«, I, S. 140; en udførlig Omtale af »Werther« smst. S. 142- 145).

48

Saa dugbesprængte staae de Roser her. Digtene S. 48-69 er trykt efter »Poetiske Skrifter«, I, udkommen Juli 1805; deres indbyrdes Rækkefølge er Originaludgavens. - *Saa dugbesprængte staae etc.* I Syngespillet »Freias Altar« (skrevet 1803) synges denne Sonet i anden Akts anden Scene af Elskeren, Billeds huggeren Guilielmo. Trykt første Gang i Foersoms Nytaarsgave for Skuespilyndere 1805 (1804); anden Gang i »Poetiske Skrifter«, hvis Tekst nærværende Udgave følger.

Idem forgifter Eros sine Pile Sml. Bødtchers Digt »I Foraaret« (»Nu gløder i Rosen Eros sin Piil«).

49

Knud den Store. Emnet formentlig fra Mallings »Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere«, 1783, S. 8-9; det er allerede behandlet i et normannisk Digt af Geffrei Gaimar, der henlægger Oprinet til Themsens Bred ved Winchester. Oehl. byggede 1839 Slutningsscenen af Tragedien »Knud den Store« over sit Digt.

Eadrik Eadrik Streona, engelsk Høvding; hans Forræderi afgjorde Slaget ved Ashington, og Krøniken beskyldte ham for at have myrdet Kong Edmund paa Knuds Befaling Nov. 1016. Se Tragedien »Knud den Store«, Akt I-II.

Ulf Ulf Jarl dræbtes i Sct. Lucie-Kirke i Roskilde 1027; se »Knud den Store«, Akt III.

52

Den gamle Kiæmpe Cometes. Affattelsestid: Vilh. Andersen (»Oehl.s Ungdomsdigtning«, 1904, S. XXXIX) formoder, at Digtet er fremkaldt af Solformørkeisen d. 17. August 1803, som Oehl. forresten sov 298 fra (»Erindringer« I, S. 225-226). Trykt første Gang i »Den danske Tilskuer«, 1803, No. 64-65, 29/8; optaget med enkelte Ændringer i »Poetiske Skrifter« I, hvis Tekst nærværende Udgave følger. Digtets Udgangspunkt er Middelalderens Betragtning af Kometer som Forvarsler om Guds Straffedomme, Krig og Ulykker; deres Hale blev for Fantasien et vældigt luende Ris. Hertil kommer senere Tidens Frygt for, at Sammenstødet mellem en Komet og Jorden skulde foraarsage Jordens Undergang. Se Indl. S. VIII og Hauch: »Afhandlinger og æsth. Betragtninger«, Ny Række, 1869, S. 34-36.

55

Wiedewell. Billedhuggeren Johannes Wiedewelt (1731-1802), hvis sidste Aar havde været hjemsogt af Sygdom og Nød, druknede sig i Sortedamssøen den 17. Dec. 1802. Oehl.s Mindedigt tryktes første Gang i »Den danske Tilskuer«, 1803, No. 5, 20/1, og blev med et Par Smaaændringer optaget i »Poetiske Skrifter« I, hvis Tekst nærværende Udgave følger.

56

Zeftr Vestenvinden.

57

Hist paa Friheds-Støtten Lærken slaæer. I »Tilskueren« lød denne Linie: »Hist paa Støtten Nattergalen slaæer«. Rettelsen er ikke mindst foretaget af Hensyn til Naturhistorien!

58

Troskab den af de fire allegoriske Statuer, som skyldes Wiedewelt; hans sidste større Arbejde (1797). *Petrarcas Canzone.* Oversættelsen af Petrarcas Canzone »Chiare, fresche e dolci acque« er foretaget efter A. W. Schlegels tyske Oversættelse i »Blumenstrausze italienischer, spanischer und portugiesischer Poesie«, 1804. Trykt første Gang i »Den danske Tilskuer«, 1804, No. 40, 31/5; nærværende Udgave følger den noget ændrede Tekst i »Poetiske Skrifter« I. *Vaucluse*, By i Sydøst-Frankrig, Øst for Avignon, var Petrarcas Opholdssted efter 1337; Digtet er rettet til Laura, Genstanden for hans ridderlige Tilbedelse.

59

Ja! det vil sig føye! Saaledes »Den danske Tilskuer«; i »Poetiske Skrifter« har Verset ved en Trykfejl faaet en Stavelse for meget: »Ja! det vil vel sig føye«.

299

61

Vaar-Sang. Trykt første Gang i »Charis« for 1805, udg. af K. L. Rahbek (1804); nærværende Udgave følger den en Del ændrede Tekst i »Poetiske Skrifter«.

62

Naar Skoven sig har hvalt »Charis«: »Naar Skoven sig har svalt«.

63

Fauner (lat.) Skovguder.

Dryas Dryade, Skovnymfe. I »Charis« lød de sidste Linjer af næstsidste Strofe: »I Skoven springer Fauner, - Dryader i min Søe«; Oehl. har rettet Dryader til det rigtigere *Najader* (Kildenyumfer), men har (af metriske Grunde) ladet *Dryas* staa i sidste Strofe. *Vahl*. Botanikeren Martin Vahl (1749-1804), Professor ved Københavns Universitet, døde 24/12 1804. Oehl.s Mindedigt tryktes første Gang i »Kjøbenhavns Adresses Contours Efterretninger« den 29/12 1804; noget ændret i »Poetiske Skrifter« I.

64

den sorte Tillie Fjæl, Planke; her: Kisten.

Gud, som klæder Markens sorgfri Lillie Matth. Ev. VI, V. 28-30.

65

din Urne første Tryk smukkere: din Gravhøj.

Høsten. Trykt første Gang i Simon Poulsens Nytaarsgave for 1805 (1804); i »Poetiske Skrifter« I er Begyndelsen stærkt omarbejdet - Digtet var oprindeligt ret ufuldkomment i metrisk Henseende - og Slutningen fra S. 68 L. 1. f. n. ny. Digtet er en Elegi i antik Forstand dvs. et Digt i elegiske Disticha, Liniepar dannet af et Hexameter og et Pentameter, der regelmæssigt vender tilbage. Oehl. arbejdede i disse Aar med antike Versformer; i »Poetiske Skrifter« findes Oversættelser af fire Elegier af den romerske Digter Propertius foruden fire originale Digte i samme Versemaal. Det er endvidere Hovedversemaalet i første Del af »Langlands-Reise« (se senere!).

66

natlige Dunstkreds saaledes Poulsens Nytaarsgave; i »Poetiske Skrifter« mangler Verslinien en Stavelse: »natlig Dunstkreds«. (Trykfejl).

68

Stiernen Høststjernen.

Ossian 1760-1769 udkom den skotske Digter James 300 Macphersons Bearbejdelse af oldkeltiske Heltedigte, der udgaves for at være skrevet af Skjalden Ossian. Digtene fik en uhyre Betydning for den europæiske Litteratur i Aarhundredets sidste Aartier; i Danmark mærkes deres Indflydelse fra Ewald og Baggesen og ned til Oehlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Bredahl og Blicher, der 1807-09 udsendte den første danske Ossian-Oversættelse. Se Indl. S. VIII.

69

Harald Hildetand. Digtene S. 69-92 er trykt efter »Digtninger« I, udkommen Januar 1811; den indbyrdes Rækkefølge er Originaludgavens. *Harald Hildetand* er skrevet i Sommeren 1810 (»Erindringer« II, S. 29). Emnet er hentet fra det saakaldte »Sagabrudstykke« (Sögubrot), Kap. 7-9, der skildrer Braavallaslaget og Harald Hildetands Død, Oehl. har benyttet Peringskiolds Udgave (1719); herfra stammer det urigtigt læste Skjoldmønnavn Ursine (for: Visna). Ogsaa Saxos Skildring af Harald Hildetand (Slutningen af syvende, Beg. af ottende Bog) har ydet forskellige Enkeltheder, f. Ex. Beretningen om Kæmperne, der uden at blinke lod Øjenbrynene rage af sig med et Sværdhug. Om den formodede Indflydelse fra Oldislandsk paa Versemaalene (Rimur-Versemaal) se Ida Falbe-Hansen: »Øhlenschlägers nordiske Digtning« S. 73 og Marius Kristensen i »Danske Studier« 1918, S. 99. Oehl. kendte Rimurne fra Bjørners »Kampa-Dater«. *Thegn* »Helt« (Oehl.s Note; saaledes ogsaa Videnskabernes Selskabs Ordbog VII, 1853). Oldnordisk: egn: den frie Mand i Modsætning til Trællene.

70

Svinefylket »En Slagtorden som en Svinetryne« (Oehl.s Note). *Val* »Den døende Helt, der gik fra Valpladsen til Valhal« (Oehl.s Note). *Danmarks Helt skal brænde* I Sagaen søger Haralds Mænd at drukne ham i Badet.

71

Hildurs Tand Kamptand, Kæmpe. Sml. S. 74 *Hildurs Mænd*: Kæmperne. Hildur (Hilde), Datter af Kong Hogne, bortførtes af Kong Hedin. Faderen indhentede dem, og de to Konger fældede hinanden i 301 Kampen; den gentages evigt, idet Hilde hver Nat vækker de faldne til ny Strid.

Lidskialfs Drot Odin.

72

Stakal »Staaende Karl, der ei tør sidde med de Andre, Stakkel«. (Oehl.s Note). Etymologien er urigtig; Stakkel kommer af *stafkarl*, omvandrende Tigger, Stodder.

Niffelqvatm Niflheim, Taageverdenen, den dybeste Del af Dødsriget.

73

Storværks Æt Storværk er Stærkoddens Fader.

74

Vidar Odins Søn, den tavse As; at han nævner de faldne Kæmper, er fri Digtning.

75

Kieven, som hun kiæk ham traf Dette fortælles ikke om Stærkodder, men om en anden Kæmpe, Soknar-Sote.

76

De tvende Kirketaarne. I Paris 1808 fandt Oehl. Fortællingen i sjette Bind af Suhms Danmarkshistorie (1793, S. 165-166) og noterede: »En deilig Romance kunde giøres over Asger Rygs Hustrus Barselsseng. - 27/2 1808 læste han Digtet for P. O. Brøndsted; det tryktes første Gang i Rahbeks »Ny danske Tilskuer« 1808, No. 40-41, 19/5; nærværende Udgave følger Teksten i »Digtninger«. - Sagnet savner historisk Hjemmel; Absalon og Esbern Snare var ikke Tvillingbrødre.

Ottesange gi. dansk Betegnelse for *matutina*, den første af Dagens *horae canonicae* (d. e. de Tider paa Dagen, der er bestemte til Bøn, Salmesang og Skriftlæsning for Præster og Munke); celebreredes Kl. 3 om Morgen.

79

Røgen (gml dansk) Duggen.

Guldkringlen Sporehjul af Guld.

80

Bas Vildsvin.

Falden er nu det ene Taarn 1561 (Suhm VI, S. 166).

81

hvilis Formen findes hos P. Syv, f. Eks. i Omkvædet til Visen om Dronning Dagmars Død. *Evalds Grav*. Se Noten til »Den frembrydende Vaar«, S. 45. *Sprinkelværket* Jærngitteret om Graven.

302

83

Hiemvee. Digtet er skrevet i Halle, Efteraaret 1805, under Opholdet hos Steffens (»Erindringer« II, S. 13). Trykt første Gang i Rahbeks »Charis« for 1806 (1805), anden Gang i »Digtninger«, hvis Tekst nærværende Udgave følger.

mit Hertha Oehl. benytter Ordet i Neutrum (ogsaa: *dit* Herthadal S. 87) = mit Sjælland. Navnet skyldes en Misforstaaelse af Tacitus' Omtale af den germanske Gudinde Nerthus, hvis Helligdom Ole Worm 1643 mente at kunne stedfæste til Ærtedalen (nu: Herthadalen) ved Lejre. I 18.-19. Aarh. er Hertha digterisk Betegnelse for Sjælland. *Gustne Flod* Saale.

en Mø ved Cithren synger formodentlig Steffens' Svigerinde Louise Reichardt.

86

Bøn til Penaterne. Affattelsestid: Efteraaret 1807, Paris; trykt første Gang under Titlen: *Bøn til Gaderne* i »Ny danske Tilskuer«, 1807, No. 85-86, 23/11; optaget med enkelte Ændringer i »Digtninger«, I. *Held Bakkeskraaning*.

Sut tangs Drik Skjaldemjøden, hvori O din (ikke Brage) skænkede Menneskene Digtekunstens Gave.

Gallinbørste »En guldbørstet Galt, hvorpaa han [Frejr] reed« (Oehl.s Note).

87

Herthadal Se Note til Side 83.

Gefions Øe »Sielland«. (Oehl.s Note).

Heltens Vælde Sml. Folkevisen »Habor og Signelil« (Danm. gi. Folkeviser No. 20) og Oehlenschlägers Tragedie »Hagbarth og Signe«, 3die Akt, sidste Scene.

88

Hødur Baldurs blinde Broder, der fældede ham med Misteltenen. Se Tragedien »Baldur hin Gode«.

Til Melpomene. *Melpomene* er Tragediens Muse.

Hesperus Aftenstjernen.

89

Thalia: Komediens Muse; *Polyhymnia* Hymnedigtningens, her maaske Veltalenhedens; *Terpsichore* Dansens; *Euterpe* og *Erato* den lyriske Digtningens; *Kalliope* den episke Poesis; *Urania* Astronomiens, men betyder ogsaa (S. 90) Himlen i Modsætning til Underverdenen (Tartarus).

90

Blund Øjeblik.

Og *fængslet i Leer*; Her mangler i Førsteudgaven en Linje, hvad Oehl. senere har oversat, saa Sætningen bliver uforstaaelig. Liebenberg har søgt at rekonstruere Meningen ved at ændre Linjen til: »Blev fængslet i Leer« og lade næste Linje umiddelbart danne Fortsættelsen. Titanen Prometheus røvede Ilden fra Zeus og muliggjorde derved Kulturens Opstaaen hos Menneskene.

92

Ton, søde Strænge! Digtet forekommer i Eventyret »Aly og Gulhyndy«, skrevet Sommeren 1810, trykt første Gang i »Digtninger« I, 1811.

93

Lær mig, o Skov. Digtet forekommer i Fortællingen »Eremiten«, trykt første Gang i »Digtninger« II, 1813. Ligfølget, der bærer Eremitens Kiste, synger Sangen; sidste Strofe refererer sig til Novellens Handling.

94

Tommeliden. Dette og det følgende Digt stammer fra Syngestykket »Ludlams Hule«, 1814 (dvs. Dec. 1813), hvor de indleder og afslutter Anden Handling. Landmanden Peter Robins Hustru Fanny synger Visen om Tommeliden for sin lille Datter Betty. Eventyret fortælles hos Perrault i »Ma Mere l'Oye«.

95

Maard (glmdsk.) ung Pige, Ungmø.

Sindalsbaand et Slags Silketøj.

Naar Mørket slukker Aftenrøden. I Syngestykket er Digtet en Duet mellem den gamle Sir Harry Turner og hans Tjener Tom.

96

Fiskerens Vise. Dette og de to følgende Digte forekommer i »Hroars Saga«, skrevet paa Frederikjsberg og i Paris 1816-1817, udkommen Juli 1817. (»Erindringer« III, S. 151). Visen findes i Første Kapitel: »Yrsa seiler til Danmark«.

97

Fiskerkonens Sang ligeledes i Første Kapitel. Fiskerkonen følger sin Plejedatter Yrsa, Hrolf Krakes Moder, fra sin Hjemstavn Saxland til Sjælland («alle Herthas Bøge», S. 99).

304

99

Hranes Elskovskvad. Ottende Kapitel »Om Hrane«. Digtet skildrer Skjalden Hranes haabløse Kærlighed til Yrsa.

100

Gudens ranke Søster Freya.

101

Diis Gudinde.

102

Fædrelands-Sang. Affattelsestid ubekendt; Digtet formodes at være skrevet 1819 eller kort efter under Indtryk af »Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse«s Konkurrence om en Nationalsang, hvor Juliane Maria Jessens »Dannemark, Dannemark, hellige Lyd!« vandt Prisen (Maj 1819). Trykt første Gang i »Samlede Digte«, II, 1823 (Febr. 1824). Mottoet betyder: »Denne Krog af Verden tilsmiler mig fremfor alle« (Horats' Oder, 2. Bogs 6te Ode, V. 13). I næste Tryk - »Digterværker«, XIV, 1846 - optog Oehl. kun 1.-3., 5. og sidste Strofe.

104

Bragi og Mimer Poesi og Videnskab.

Til Havet. Af Romanen »Øen i Sydhavet« I, 1824, Kap. 29: »Brudstykker af Eberhards Dagbog«.

105

Bras Brystsmykke.

106

Treemast tremastet Fartøj, Tremaster. Vandhose Skypumpe.

107

Kæmpeslangen Søslangen.

Nøkke forekommer ellers kun i Elve og Søer.

Linien Ækvator.

108

Karen Margareta Rahbek. Trykt første Gang i Bladet »Dagen« No. 26, 30. Januar 1829; anden Gang i »Digterværker«, V, 1836, hvis Tekst nærværende Udgave følger. Kamma Rahbek døde d. 21. Januar 1829 af Tæring og blev begravet i dybeste Stilhed fra Frederiksberg Kirke den 27. Januar.

109

Blomsterduske Rimet har voldt Oehl. Besvær, i »Dagen« stod »Urtekoste«.

smukke Skrin Fru Rahbek var en Mester i at forfærdige Papparbejder.

110

Hvor blev I røde Roser. Af Fortællingen »Den blege Ridder«; trykt første Gang i Oehl.s Tidsskrift »Prometheus«, Septemberhæftet (udk. i December) 1832.

305

111

Mit Fødselssted paa Vesterbro. Digtet er skrevet November 1847 som Tak for et Litografi af Oehl.s Fødested ved Indgangen til Frederiksberg Allé. Trykt første Gang i Bd. XXIII af F. L. Liebenbergs Udgave af Oehl.s poetiske Skrifter; her gengivet efter Ms. paa Kgl. Bibliotek.

i *denne Runddeel* »To Sommere [1803 og 1804] havde jeg boet med Steffens i Runddelen af Frederiksberg Allée i det Huus, som siden tilhørte General Haxthausen. Her skrev jeg Sovedrikken, Freias Alter og Thors Reise« (»Erindringer« I, S. 224. - Steffens og Oehlenschläger boede iøvrigt ikke sammen 1804).

112

Sophia Oehl.s Søster Sophia, Anders Sandøe Ørsteds Hustru, døde 9/2 1818. Ved Festen den 14. November 1849. Ved Festen paa Skydebanen i Anledning af Oehl.s 70 Aars Fødselsdag blev dette Digt fremsagt som Svar paa Skuespiller N. P. Nielsens Festtale. Trykt første Gang i »Adam Oehlenschläger. Et Mindeskrift om Festen den 14. November 1849«, u. A.

114

som *kom paa Freias Kærre* En Gudinde for Taknemlighed i Frejas Følge kender den nordiske Mytologi ikke; Oehl. vil vel blot sige, at Taknemlighed og Kærlighed er beslægtede Følelser. *Min Konge, som høimodig mig belønner* Oehl. havde samme Dag modtaget Dannebrogordenens Storkors. *bugner segner.*